კვირა, 1917 წ. ღვინობისთვის 1 (14) № 235

წელიწადი მესამე

F262 N559

59

კვირა, 1917 წ. ღვინობისთვის 1 (14) № 235

ფასი 15 კაპ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

საქართველო

რედაქცია

საგაზეთო მასალა უნდა იყოს დაწერილი გარკვეულად და ერთ გვერდზე. წერილში უნდა აღნიშნული იყოს ავტორის ვინაობა და მისამართი. უპირობოთ გამოგზავნილი მასალა უფასოთ ითვლება. დაუბეჭდავი საგაზეთო მასალა არ ინახება და რედაქცია არავითარ მიწერ-მოწერას მის შესახებ არ კისრულობს.

რედაქცია ღიაა დილის 9—3 საათამდის, გარდა უქმე დღისა. სარედაქციო საქმეების გამო პირადათ მოლაპარაკება შეიძლება ამავ დროს.

კონტორა

გაზეთის ფასი პირველ ენკენისთვიდან წლის დამლევამდე 12 მან. ერთი თვით (მხოლოთ თბილისში) 3 მან. ცალკე № 15 კაპ. განცხადების ფასი სტრიქონი პეტიტისა პირველ გვერდზე 40 კაპ. უკანასკნელზე—30 კაპ. საქართველოს გარეშე მიღებულ განცხადებათა ფასი ორჯერ მეტია. ხამგლოვიარო განცხადება თითოჯერ ზომით: 15×2=8 მანეთი, 20×2=10 მანეთი, 30×2=15 მანეთი. მისამართის გამოცვლა ღირს ქალაქში 75 კაპ. ქალაქს გარეთ 1 მანეთი. ფული და წერილები, რომელიც კონტორას შეეხება უნდა გამოიგზავნოს კონტორის სახელზე. საჩქარო განცხადებანი უნდა მოტანილ იქმნას არა უგვიანეს 1½ საათისა კონტორაში. კონტორა ღიაა დილის 9 საათიდან 3 საათამდე და საღამოს 6—7 ს-მდე.

მისამართი: თბილისი, მოსკოვის ქ. № 4. ფოსტის ადრესი: Тифлисъ, почт. ящик № 76. ტელეგრამის ადრესი: Тифлисъ. Сакартвело.

ტელეფონი რედაქციისა და კონტორისა 15—73

გაზეთის შინაარსი

საგულისხმო ცნობები

გერმანეთის რეიხსტაგში საგარეო მინისტრმა განაცხადა: ელზას-ლოტრინგს გერმანეთი არ დასთმობსო.—ბოლშევიკები დამფუძნებელ კრებაზე ლენინსა და ზინოვიევს ჰგზავნიან.—ლიტვის სეიმმა გადასწყვიტა დამოუკიდებელი სახელმწიფოს დაარსება.—ხარკოვში ებრაელებს არბევენ.—კავკასიის ფრონტზე ბრძოლა დაიწყო.—კაპიტანმა მაჭავარიანმა ოსმალთა ჰაეროპლანი ჩამოაგდო.

წერილები

ი. ინგილო.. აღდგომილი ეკლესია.
ნინო ვიფიანი. სვეტი-ცხოველთან.
ს. იორდანიშვილი. ჭყონდიდელს—დავითიც.
ი. დაროშვილი. ქართული დროშა (ლექსი).
საქართველოს კათალიკოზი. კირიონ II (ბიოგრაფიული ცნობა სურათით).

ვერონტი ქიქოძე. ზავი თუ სამოქალაქო ომი.
[illegible]

ლ. ბახტაძე. წერილები პეტროგრადიდან.
მ. საირხელი. ჩრდილო და ამიერ კავკასია.
კორესპონდენცია. კახეთიდან.

ქართული უნივერსიტეტის საზოგადოების კრება.

ამა წლის ღვინობისთვის პირველ რიცხვს, დღისით კვირას, ქ. ზუგდიდის სული-წმიდის მონების ეკლესიაში დანიშნულია ორი წლის თავზე წირვა და პანაშვიდი ბრძოლის ველზე გმირულად დაღუპულის ლეიბ-გვარდიის ყაზახთა პოლკის ხორუნჟის თავადის

სანდრო (ალექსანდრე) ჯანხოსის ძის

დადეშქელიანის

სულის მოსახსენებლად, რასაც აცხადებენ უღრმესი მისი მშობლები: კნეინა ანნა ალექსანდრეს ასული და თავადი ჯანხოს თენგიზის ძე დადეშქელიანები. წირვა დაიწყება 10 ს. ხოლო პანაშვიდი 12 ს.
(1—1)

ქართულ უნივერსიტეტის საზოგადოების საორგანიზაციო კომისია იუწყება, რომ ხსენებულ საზოგადოების

პირველი კრება

დანიშნულია [illegible], ამა წლის 5 ოქტომბერს, საღამოს 8 საათზედ თბილისის სათავად-აზნაურო სადეპუტატო საკრებულოს სადგომში (ფრეილინის ქუჩა, № 11)

[...]ის ხაზანი: 1) კომისიის მოხსენება საქმის ვითარების შესახებ და [...]ბისა, საკონტროლო საბჭოსი და საფინანსო კომისიის არჩევა.

[...] წევრებად ჩაწერა შეიძლება სადეპ. საკრებულოში ილია ზუ[...]

(1—787—1)

[...]ისის სასულიერო სემინარიის

[...]სამმართველო

[...]ადებს: მეცადინეობა სემინარიაში გადადებულ იქმნა; როდის დაიწყობა სწავლა, ამას სამმართველო ცალკე გამოაცხადებს.

[...]ანმეორებითი გამოცდები იქმნება სწავლის დაწყების წინ, ხოლო მსურ[...]თვის ოქტომბრის 2-დან 15-დან ამ წლისა.

[...]ისაღები გამოცდები იქმნება სწავლის დაწყების წინ, როდესაც გამოი[...] ვაკანსიების რაოდენობა თვითეულ კლასში.

[...]სემინარიის სამმართველოს კანცელარია იღებს თხოვნებს სემინარიის [...]ასში მისაღებ გამოცდების შესახებ როგორც ქართველთაგან, ისე [...]თაგან, ბერძენთაგან და სხ.

[...]ს მოწაფეებს, რომლებმაც დაამთავრეს სწავლა თბილისის, თელავის და [...]ის სასულიერო სასწავლებლებში და რომელნიც ცნობილ იქმნენ ხსენებული სასწავლებლების სამმართველოებისაგან ღირსად სემინარიაში გადმოსვლისა, უკვე ჩარიცხულ არიან სემინარიის პირველი კლასის მოწაფეებად.
(2—785—1)

ამიერ-კავკასიის ბანკში

(თბილისი, ლორის-მელიქოვის ქუჩა № 5)

იყიდება

ბაქოში დაარსებულ ქართულ ნავთის სამრეწველო-სააქციონერო საზოგადოების აქციები 1000, 3000, 500, 10000 და 25,000 მანეთიანი.

დაწვრილებით ცნობები მიიღება: [...]ილისში, იმავე ბანკში, ბაქოში—საზოგადოების კონტორაში ვორონცოვის [...] № 4.
თ—766—8

თბილ. ქართულ გიმნაზიის შენობაში (ვერაზე)

გაიხსნა ახალი ქართული

ქალ-ვაჟთა გიმნაზია

რუსთაველის სახელობაზე

მოწაფეთათვის სრულ უფლებიანი.

თხოვნები მიიღება ყოველ დღე. მისაღები გამოცდები სწარმოებს საანბანო I და II განყოფილებაში. სწავლა დაიწყება 2 ოქტომბერს.

დამაარსებელ მასწავლებელთა ამხანაგობა.
1—786—1

ქართველ მწერალთა

ყრილობა

მოხდება 7 ოქტომბერს, ქართულ კლუბის დარბაზში, 10 საათ.

ყრილობის პროგრამა შემდეგია:

1. მისალმებანი.
2. მოხსენებანი.
3. [illegible]
4. მწერალთა [...]ბირის დაარსება.
5. არჩევნე[...] მუდმივ ორგანოთა [...]

ვაჭრობისა და მრეწვ[...]

უებ[...]

კომერციუ[...]

ქ[...]

ტ. მ. ფი[...]

ორივე [...]

(თბილისი, მიხეილის [...]

თხოვნები მიიღება: 4—5 საათ. [...]

15 სექტემბერს. პროგრამები და[...]

მათ, ან მიეცემათ უსასყიდ[...]

ქართული [...]

ქართული დრამა.

ორშაბათს, 2 ოქტომბერს, ქართული დ[...]

გაზაფხულის [...]

დრ. 4 მოქ. კოსოროტოვისა, [...]

მონაწილეობს მთელი დასი.

რეჟისორი ვალ. შალიკა[...]

ექიმის თანაშემწე

ვანო საათაშვილი

ღებულობს ავადმყოფებს ხაღ. 4—6 საათ.—ვენერიულ სნეულთა წამლობა, კანქვეშ წამლის შეშხაპუნება. სისხლის ნაკლულით, ნერვებით აშლილთ, სიფილისიანთ და სხ. ელექტრიზაციით წამლობა, მასსაჟი, ყვავილის აცრა და სხ. მისამართი: ფესანაურის შესახ. № 3. (1-ლი სამილიციო ნაწილი).
28—748—თ.

დოქტორი მედიცინისა

მოსე ანთიმოსის ძე

კალანდარიშვილი

უმცროსი ექიმი თბ. კადეტთა კორპუსისა.

ბავშვთა, შინაგან და ქირურგიულ სნეულებიან ავადმყოფებს მიიღებს დილის 8—9-მდე საღამოს 5—7.

ტელეფ. № 17—21.

ა. [...]

იღებს [...]

მოიობ[...]

რიულ[...]

(606[...]

მყოფ[...]

ქ. თბილისის მცხოვრებთ

თბილისის სასწავლებლებში ნაციონალიზაციის განსახორციელებლად შემდგარი კომიტეტი ამით აცხადებს მცხოვრებთა საყურადღებოდ, რომ ღვინობისთვის 2-დან ნაციონალიზაცია ხორციელდება ქვემოდ მოყვანილ სასწავლებელთა აღნიშნულ კლასებში.

ვაჟთა პირველ გიმნაზიაში. ნაციონალიზაცია ხორციელდება მოსამზადებელ კლასის პირველ განყოფილებაში. ხსენებულ განყოფილებაში ყველა საგნების სწავლა ქართულ ენაზე დაიწყება.

ვაჟთა მეორე გიმნაზიაში—ნაციონალიზაცია ხორციელდება მოსამზადებელ კლასის პირველ განყოფილებაში. ყველა საგნების სწავლა სომხურ ენაზე დაიწყება.

ვაჟთა მესამე გიმნაზიაში—ნაციონალიზაცია მოსამზადებელ კლასის პირველ განყოფილებაში—სწავლა სომხურ ენაზე.

ვაჟთა მეოთხე გიმნაზიაში. ნაციონალიზაცია—მოსამზადებელ კლასის პირველ განყოფილებაში. სწავლა თათრულ ენაზე.

ვაჟთა მეხუთე გიმნაზიაში. ნაციონალიზაცია—საანბანო განყოფილებაში. სწავლა ქართულსა და სომხურ ენაზე (ცალ-ცალკე).

რეალურ სასწავლებელში. ნაციონალიზაცია—მოსამზადებელ კლასის პირველ განყოფილებაში. სწავლა ქართულ ენაზე.

ქალთა პირველი გიმნაზია. ნაციონალიზაცია—საანბანო განყოფილებაში—სომხურ ენაზე, მოსამზადებელ კლასის პირველ განყოფილებაში სომხურ ენაზე და მოსამზადებელ კლასის პირველ განყოფილებაში თათრულ ენაზე.

ქალთა მე-2-ე გიმნაზია. ნაციონალიზაცია—საანბანო განყოფილებაში და მოსამზადებელ კლასის პირველ განყოფილებაში სწავლა ქართულ ენაზე.

ქალთა მე-3-ე გიმნაზია. ნაციონალიზაცია—საანბანო განყოფილებაში და მოსამზადებელ კლასის პირველ განყოფილებაში სწავლა სომხურ ენაზე.

ქალთა მე-4-ე გიმნაზია. ნაციონალიზაცია—მოსამზადებელ კლასის პირველ განყოფილებაში. სწავლა ქართულ ენაზე.

ქალთა მე-5-ე გიმნაზია. ნაციონალიზაცია—საანბანო განყოფილებაში და მოსამზადებელ კლასის პირველ განყოფილებაში სწავლა სომხურ ენაზე.

წმიდა ნინოს სასწავლებელში. ნაციონალიზაცია საანბანო [...]

ზავი თუ სამოქალაქო ომი

მოკავშირე სახელმწიფოები პარიზის კონფერენციისათვის ემზადებიან, ამ კონფერენციამ შეიძლება წინასწარი ზავის ჩამოგდება დააჩქაროს. თუ რუსეთის ბურჟუაზიასა და მთავრობას თვითდაცვის გრძნობა განვითარებული აქვთ, ყოველი ღონისძიებით ხელი უნდა შეუწყონ საზავო მოლაპარაკების დაწყებას. წინააღმდეგ შემთხვევაში ერთსაც და მეორესაც საშინელი კატასტროფა მოელის, რამაც შეიძლება სამუდამოდ თან გადაიყოლოს რუსეთის მთელი ნივთიერი და სულიერი კულტურაც.

რასაკვირველია ადვილი მოსალოდნელია, რომ რუსეთის ზოგიერთი მოკავშირე წინანდელ ჯიუტობას გამოიჩენს და წინააღმდეგობას გაუწევს ომის შეწყვეტას. ერთი რომ მათ ჯერ კიდევ სავსებით არ ამოუწურავთ თავიანთი სამხედრო ენერგია. საფრანგეთი საერთოდ უკეთეს მდგომარეობაშია ვიდრე რუსეთი, ინგლისი უკეთესში ვიდრე საფრანგეთი. ამას გარდა ჯერ კიდევ ოდნავაც არ მიახლოვებულა იმ მიზნების განხორციელება, რომელნიც ოთხთა შეთანხმებამ შარშან ზამთარში მთელს ქვეყანას ამცნო პრეზიდენტ ვილსონისადმი მიმართულ ნოტაში: გერმანიის სამხედრო ძლიერების გაანადგურება, ავსტრია-ჰუნგრეთის დაშლა, ოსმალეთის განდევნა ევროპიდან. მაგრამ აქვს თუ არა დღევანდელ რუსეთს სურვილი და ძალა თანამშრომლობა გასწიოს ასეთი მიზნებისთვის ბრძოლაში? როგორც სჩანს, ზოგიერთ მოკავშირეს ჰგონია, რომ ასეთი სურვილი შეიძლება მუქარის საშუალებით დაიბადოს. გაზეთებში დაბეჭდილია გენერალ ალექსეევის მიერ ნათქვამი სიტყვები, რომ თუ რუსეთმა გადაჭარბებული სულმოკლეობა გამოიჩინა, რუსის ფრონტზე იაპონიის ლაშქარი გაჩნდება, რასაც უსსურის მხრის დაკარგვა მოჰყვება.

უნდა ითქვას, რომ რუსის ჯარისკაცისა და რუსის გლეხის მამულიშვილური შეგნება იმ დონეზე სდგას, რომ არც ერთსა და არც მეორეს აგრე რიგად არ შეაშფოთებს უსსურის კუთხეების ბედი. მოწინავე საზოგადოება კი ალბად ამჩნევს, რომ თუ ეხლანდელი მდგომარეობა გაჭიანურდა, სახელ- […]

გამოიწვევს. ეს პერსპექტივა მათ არც აღონებს. პირიქით: სამოქალაქო ომი, ასე ვსთქვათ, თვით პროგრამის აუცილებელი დებულია. „დღევანდელი იმპერიალისტური ომი სამოქალაქო ომათ უნდა გადაიქცეს, ეს ერთად ერთი სწორი პროლეტარული ლოზუნგია, პარიზის კომუნის გამოცდილება და ბაზელის საერთაშორისო კონგრესის რეზოლუცია რომ გვიკარნახებსო", სწერია ლენინის მანიფესტში, რომელიც 1915 წლის იანვარში კოპენჰაგენის სოციალისტური კონფერენციისათვის იყო შედგენილი.

სამოქალაქო ომი მოსალოდნელია რუსეთში, მხოლოდ ძლიერ ძნელი წარმოსადგენია მისი სახე. უეჭველია ყოველს შემთხვევაში, რომ იდეიური ბოლშევიკების სურვილისა და მოლოდინის წინააღმდეგ, ის ნაკლებ დაემსგავსება დასავლეთ ევროპის ნიმუშებს. თვით სამოქალაქო ომიც ერთგვარ წესრიგსა და დისციპლინას ჰგულისხმობს, რუსეთში კი ბოლო დროს უკიდურესი ანარქია მკვიდრდება. ხალხმა გამოამჟღავნა მძაფრი ელემენტარული ინსტიქტები, მისი დაურვება ისევე ძნელია, როგორც გარეული ავაზისა, რომელმაც სისხლის სუნი შეიყნოსა. რას უნდა ველოდეთ ადამიანებისაგან, რომელთაც რიგაში ბართლომეს ღამე გამართეს, სიმბირსკის ქუჩები არყით გაჟღენთილი ჯარისკაცების სხეულებით გაჩირაღდნეს, ყაზანის გუბერნიაში ცოცხალი კაცი შეწვეს, ხოლო ლიფლიანდიაში უკან დახევის დროს საკუთარი მომვლელი დედაკაცები გააუპატიურეს? უნდა ვიფიქროთ რომ თუ ზავმა დროზე ვნებათა ღელვანი არ დააშოშმინა, ეს ხალხი ისეთ სამოქალაქო ომს გაგვიმართავს, რომ მასთან შედარებით 1871 წლის პარიზის კომუნა ან 1792 წლის სექტემბრის მკვლელობანი წყნარ იდილიათ მოგვეჩვენება.

გერონტი ქიქოძე.

რუსული პრესა

„მიწის სოციალიზაცია"

გაზეთი „რეჩი" სწერს:

ბუზულუკის მაზრაში მომხდარი ამბავი იმას მოწმობს, თუ რა მოჰყვება ჩერნოვისეულ მიწის სოციალიზაციას.

ბოგდანოვის სასოფლო საზოგადოებაში ჩერნოვის პროგრამა სავ- […]

სრულიად საქართველოს უწმიდესი და უნეტარესი
კათოლიკოს-პატრიარქი
კირიონ მეორე

მათი უწმიდესობა სრულიად საქართველოს კათალიკოს-პატრიარქი კირიონ მეორე

(ბიოგრაფიული ცნობები)

ნეტარი პატრიარქი კირიონ, ერისკაცობაში გიორგი, შვილია დეკანოზ იერონიმე საძაგლიშვილისა, რომელიც მისიონერობდა მთიულეთში და საკმაო ღვაწლიც მიუძღვის ოსთა გვარტომთა მოქცევაში. იგი დაიბადა 1855 წ., გიორგობისთვის ათს. პირ- […]

[…] -ზით სანაქსარის უდაბნოში მიიყვანეს, სადაც ცივ ნოტიო ოთახში მოათავსეს და გადაცმულნი პოლიციელნი მიუჩინეს თვალყურის სადევნელად.

რუსეთის თვითმპყრობელ მთავრობას ეპ. კირიონი ნიშანში ჰყავდა ამოღებული და არავითარ ცილისწამებას არ ერიდებოდა მის დასაღუპავად და საქართველოს ეგზარხოს ნიკონის მკვლელობაში მონაწილეობაც კი დასწამეს. ამგვარმა ცილის წამებამ, როგორც საქართველო, აგრეთვე დემოკრატიული ნაწილი რუსეთის საზოგადოებისა აღაშფოთა. როდესაც ამ ცილისწამების […] წარმომადგენელნი ეგზარხოს (ამჟამინ სახელმწიფო სათათბიროს დეპუტატად იყო) შეეკითხნენ, მან უპასუხა: „ეს ველური და შეუსაბამო ბრალდებაა. ბრწყინვალე პიროვნება ეპისკოპოს კირიონისა მის მტერთ მოსვენებას არ აძლევს. მის სახელს რომ ჩირქი მოსცხონ, საშუალებას არ ზოგვენ. ეპ. კირიონი ქართველ სამღვდელოებაში თვალსაჩინო პიროვნებაა, ერთი საუკეთესო მებრძოლთაგანია ავტოკეფალიისათვის, რასაც სინოდშიც გაბედულად იცავდა, ყველა ამას მთავრობა ვერ დასთმობდა და დევნა გამოუცხადა"... ამ დევნამ ისეთი მწვავე ხასიათი მიიღო, რომ ბელგიიდან „ადამიანის უფლების დაცვის ლიგის" თავმჯდომარემ, დეპუტატმა ეჟენ ლორანმა ბრიუსელიდან 10 მარტს, 1909 წელს ყოფილს სახელმწიფო სათათბიროს თავმჯდომარე ხომიაკოვს სთხოვა დაეცვა ეპ. კირიონის პიროვნება წამებისაგან, მაგრამ ვერც საზღვარ-გარეთის და ვერც შინაურმა გამოსარჩლებამ ვერ შეუმსუბუქა ეპ. კირიონს ტანჯვა. დეკ. ი. ვოსტორგოვის სიტყვები: „ეპ. კირიონს ჩავახრჩობ და მთელ საქართველოს სისხლით მოვრწყავო" (გაზ. „რეჩი" № 72, 15 მარტი, 1908 წ). რუსეთის თვითმპყრობელ მთავრობას უნდოდა სისრულეში მოეყვანა.

ამდენი ტანჯვა-დევნის შემდეგ ნეტარი მწყემსმთავარი მაინც ჰპოვებდა დროს მეცნიერებას ფეხდაფეხ მიჰყოლოდა. დიდია მისი სამწერლო მოღვაწეობა, როგორც მისი აშკარა თუ ფარული უხვი ქველმოქმედება, რამდენსაც კი გარემოება ნებას აძლევდა.

ყოვლად ნეტარი კირიონი სამშობლოს დაუბრუნდა დიადი რევოლუციის წყალობით. ავადმყოფი, დასუსტებული იგი ახტალაზე გაემართა სამკურნალოდ, ხოლო იქიდან დაბრუნებისას დაქვრივებული ეკლესიის საპატრონოდ მხარში ამოუდგა ქართულს სამღვდელოებას.

17 ენკენისთვეს იგი სრულიად საქართველოს საეკლესიო კრების დროს ამორჩეულ იქმნა კათალიკოს-პატრიარქად, ხოლო ამ უწმიდესობის ხარისხზე განათლებული იქნება დღეს, მცხეთაში, სვეტიცხოველში...

აღდგომილი ეკლესია

მეცხრამეტე საუკუნის დასაწყისი კეთილად არ მოევლინა საქართველოს: უკიდურეს გაჭირვებამდე მიყვანილი ერთის მხრივ გარს შემოხვეული მტრებისაგან და მეორე მხრივ შინაურ მოუწყობლობით და არევ-დარევით, მცირე სამეფო იძულებული იყო დახმარებისათვის მიემართა რუსეთისათვის იმ მოსაზრებით, რომ უდიდესი ჩრდილო იმპერია ქომაგობას აღმოუჩენდა მას მოძლავრებულ მტრებთან საბრძოლველად და ამნაირად ქართველ ერს შეუძლებოდა თავისუფალი სახელმწიფო ცხოვრება.

შემდგომ ჟამთა სვლამ ცხად ჰყო, რომ ძლიერმა მოკავშირემ თვით გამოიჩინა აგრესიული მიდრეკილება და „ქაღალდის ნაფლეთად" აქცია ხელშეკრულობა საქართველოსთან. საერთაშორისო იურიდიულ აქტს თვითმპყრობელობამ უბრალო ცალმხრივი დოკუმენტის ხასიათი მისცა და ამისდაგვარად ჩვენს სამშობლოში ახდენდა მრავალ პოლიტიკურ ექსპერიმენტებს, რომლის ფინალი ავტოკეფალურ ეკლესიის გაუქმებაში გამოიხატა.

პოლიტიკურ სუვერენობის დაკარგვას თან დაერთო ეკლესიის დამოუკიდებლობის მოსპობაც! თუმცა ერთი მეორისაგან ეს ლოღიკურად არ გამომდინარეობს, მაგრამ რუსეთის დესპოტია საზოგადოდ ვერ იწყნარებდა სადმე მის საზღვრებში თავისუფალ ერთეულების არსებობას, მით უმეტეს ისეთ გავლენიან დაწესებულების, როგორიც იყო იმ დროის ქართული ეკლესია.

ჩვენი ეკლესიის ასი წლის დამოკიდებულება სინოდისაგან ჭეშმარიტად დაერქმის მწუხრით აღსავსე მარტიროლოგი! ესოდენი ხნის განმავლობაში საქართველოს ეკლესიამ დაჰკარგა წმინდა დამოუკიდებელი ეროვნული სახე და მრავალ მილიონად ღირებული ქონება! ასი წლის განმავლობაში რუსეთის სინოდი ჩვენი ეკლესიისადმი ახდენდა, მის უწმიდესობის კირიონის დახასიათებით, ძალმომრეობის და უფლების შემლახველ აქტებს, და ამის გამო ეკლესია უადრესად დაქვეითდა ნივთიერად და შეირყვა ზნეობრივადაც.

საქართველოს პოლიტიკურ დამოუკიდებლობის მზე რომ ჩაესვენა და ჩვენი ქვეყანა უბრალო პროვინციად მონათლეს, მიუხედავად იმისა, რომ ეს საქმებით ეწინააღმდეგებოდა ტრაქტატის ცხადად დებულებებს, თვითმპყრობელობის მოხელეთ მოიწადინეს ჩვენი ეკლესიის უფლების შელახვაც, ვინაიდან კარგად იცოდნენ ქართველი განათლებულ მღვდელ-მთავრების და საზოგადოთ სამღვდელოების დამოკიდებულება დამპყრობლებთან. საშიშ მაჩხილებელის თავიდან მოსაშორებლად განიზრახეს საქართველოს ეკლესიის დამოუკიდებლობის გაუქმება. ტლანქი ხელით მოსპეს აღმოსავლეთის უძველესი ავტოკეფალური ეკლესია და იგი დაუმორჩილეს იმ დაწესებულებას, რომელშიაც ყველაზე აშკარად მოქცეულია თვითმპყრობელობის სიბინძურე!

საქართველოს ერი და ეკლესია მონობის მძიმე უღელს ატარებდა იმ დრომდე, ვიდრე თვით რუსის ხალხი არ აუმხედრდა ბარბაროსულ წყობილებას და აჯანყების ცეცხლში და ალში არ ჩასახა ძლიერი თავისუფალი რუსეთი თანაბარი თავისუფლებით აღჭურვილ ერებით. გათახსირებულ პოლიტიკურ სისტემას რევოლუციურ ხალხმა განაჩენი გამოუტანა, მის მრისხანე სამსჯავროს წინაშე გუშინდელი ყოვლად შემძლე ბრძანებელი ტირანიული წყობილება—დღეს შერცხვენილი სდგას ყველა იმ უსამართლობისათვის, რომელიც მან ჩაიდინა მთელი ხალხის მიმართ, „რამეთუ ჭეშმარიტებითა და სამართლით არიან საჯულნი მისნი: რამეთუ საჯა მეძავი იგი დიდი, რომელმან განხრწნა ქვეყანა სიძვითა თვისითა, და გამოიძია სისხლი მონათა თვისთა ხელისაგან მისისა" (გამოცხ. იოანესი XIX, 2).

საქართველოს პოლიტიკურ აღდგენას წინამორბედად მოევლინა ეკლესიის განთავისუფლება. ქართველობა სიხარულით მიეგება განახლებულ და განწმენდილ მშობლიურ ეკლესიას და მის აღორძინებაში სამართლიანად იგრძნო საქართველოს ეროვნული და პოლიტიკური აღმაფრენა.

აღდგენილი საქართველოს კათოლიკე ეკლესია უდიდეს აქტს ახდენს დღეს: მცხეთის ათ—თორმეტ მოციქულთა საკათედრო ტაძარში იკურთხების სრულიად საქართველოს კათოლიკოზ—პატრიარქი კირიონ მეორე. შესრულდა მრავალთა ნატვრა: ამიერიდან ქართველთა ერის სარწმუნოებრივ გრძნობას აღარ შეჰბილწავს უცხოთა თავ-აღებული პატრონობა. […] წმინდა ქართველის დამოკიდებულება […] ჩვენი ეკლესიის განვითარება შეუსაბამო თეატრ[…]ბა, ხოლო მართლმადიდებლობაში […] შესაზარი ბიუროკრატიული […]ბი, რომელიც ახშობდა სარწმ[…] და მის ნაცვლად ამყარებდა […]ქალობას და მწვალებლობას. […] კათოლიკოზის და ჩვენი ეკლესია აღადგენს ძ[ველ] წესებს და ნამდვილ […]; ჩვენი ეკლესია სინოდის ცეზარე-პაპის პოლ[…] და მართვა-გამგეობის საქმეებს ყოფს ისე, როგორც მოითხოვს თ[ანა]მედროვე ცხოვრების პირობები.

ამ დიადსა საქმეში ეკლესია მოიწვევს მთელი ქართველი ერის ნაგრძნობას და მაშინ უფრო გა[…] საეკლესიო საკითხების […] ყობა და ჩვენი ეკლესიაც ხალხის დახმარებით სძლევს იმ დაბრკოლებებს და წინააღმდეგობას, რომელსაც მას სინოდის კონტრ-რევოლუციონერები უწევდენ.

რ. ინგილო

სვეტიცხოველთან

სულ ერთმა წელიწადმა განვლო მას აქეთ, რაც ამ ტაძრის ერთ-ერთ დანაზეზე, უცებ შემოკრებილი მწუხარების გამო, ჩვენი წარსულის დიდებულ ნაშთებს სხვათა შორის ასეთი სტრიქონებითაც მივმართე: „დღეს ვერანანო, გულ-ჩათხრობილნო!.. მაგრამ ეს ხომ სულ ასე არ იქნება! ერთ მშვენიერს დღეს თქვენს გარშემო სიხარულის ყიჟინით შემოერთდება თქვენი შვილნი, მოგეცემათ თქვენც შვება და ლხენა!"..

და აი, მხოლოდ ტანჯული გულის სანუგეშოთ წარმოთქმული იმედი, ეს ოცნება, სინატრული დრო, დღეს სინამდვილედ გარდამქცევია!

თავისუფალი შვილნი, თავისუფალ ტაძარში? ნეტა თუ არის კიდევ სხვა რამ თავისუფლების მატარებელი ადამიანის ულამაზესი! ნეტა თუ არის კიდევ სხვა რამ მორკილ ახსნილი ერისათვის თავისუფლების განცდის უტკბილესი!

დიდებულო ტაძარო! ამ ასის წლის განმავლობაში ეს დღე არას დროს არ განუცდია შენთვის! ასეთის […] სხვა ელფერით ლამაზობს შენი გუმბათი, სულ სხვა ხმაზე რეკავენ შენი ზარები, სხვა გვარად ესალმებიან შენი წკრიალი შენს წიაღში დაკრძალულ სამშობლოს გმირთა!

დღეს შენი საკუთარი მწყემსმთავარი თვისის გვირგვინოსნობით ხელახლა გვირგვინოსანს გყოფს, დღემდის შეურაცხყოფილო ტაძარო! დღეიდან შენ გეყოლება გულშემატკივარი მფარველი, რომლის მამობრივი მზრუნველობა ერთგულად დაიცავს შენს მშვენიერებას, რის წარხოცვას, რის მოსპობას ისე ლამობდა უცხო […]ლი! ხოლო ეს დიადი ლიტანია შენს გარშემო, ეს აღტაცება გამოუთქმელი ამასთან არის შური[…] ძიებაც ყველა ჩვენთაგანისათვის. დღეს მიდიან ფეხშიშველნად იგლიჯება ის ღვარძლი, რომელსაც ჩვენი ეკლესიის მოძალადე მეთაურნი გვითესავდნენ და რომლის მსხვერპლიც შეიქნა ამ ღვარძლისა და […]შამის თესვის დიდი მებრძოლი დიმიტრი ყიფიანი. ეს ტაძარი იყო უკანასკნელი ეტაპი სათუთად საყვარელი სამშობლოდან შეუბრალებლად განდევნილი გმირისა! ამის კედლები იყო მოწმე მისი შეურაცხყოფილი, ამაყი სულის შეკვეცილი ქვითინისა და მანვე პირველმა მიიხუტა გულზე მისი, უღვთოთ გაპობილი სისხლით შესვრილი […]

დღეს იმის საფლავსაც მისწვდ[…] სიხარულის ხმა, რომ ამას იქით ეულება მის ხალხს დამაწყევარ[…] მაჩვენებელი მწყემს-მთავ[…] იმის უმწიკვლო სისხლიც ბოლშა-მორჩილს, მტ[…] რომელსაც ჩვენი ერ[…] ბათა რჩეული შვ[…] რომელთაც მ[…] თავისუფალ დრო[…] თავისუფლებას […] ჩხავის შავი ყორანი, […] ქრება მას მისი ხსარი […] რამდენადაც დიდია ჩვენთვის საცდელი, იმდენადვე დიდია […] ვალეობა მისი სამუდამოთ გა[…] სათვის, მაგრამ... არ ვწიწობთ […] თის რევოლუციას ჰყავს ქ[…] მეომარნიც, მთელს მსოფლიოში ტორიოდ სახელგანთქმულნი, სი[…] ნი ქართველი […]! მათ ამ[…] დღეს სათავე ჩვენი თავისუფ[…] ახლად დაწმენდილ უკვდავ წყა[…] მათ უპირატეს სადავე მის დასაც[…] დარაზმული ხალხისა! თავისუფლ[…]

ეს დიდებული პირველი ნაბიჯი შეაკავშირებს მათ ერთის გრძნობით და ეს ტაძარი დალოცავს მათ იმ წმიდა ნაბიჯისათვის, რომ სადაც ვიღარ გაუჭრით კუთხე-გონიერება, იქ მძლავრად დაატრიალონ თვისი მკვეთრი და ძლიერი მკლავი!

ამას ავალებს მათ საკაცობრიო თავისუფლების სახელი, ამას მოითხოვს მათგან დღემდინ გვემული და წამებული მაგრამ დღეს გაზრწყ ნვებული სვეტი-ცხოველი!

ნინო ყიფიანი.

ქუთაისელს—დავითის!

საქართველოს ჭაბუკნო!

დღეის ზეიმზე მრავალნი გეტყვიან: „ხარობს გვირგვინი თავისა ჩვენისა“...

ბრწყინვალე დღეებზე ატირებულნი მოგაგონებენ: „რა ვუყოთ, რომ სვეტი-ცხოველი ოქროითა და ვერცხლით შემკობილი არ გვხვდება.. არც თუ გაძარცული წმიდა სამარტვილოზე გვმართებს ქვითინი..

დღეს სულ სხვა დღეა... იზეიმეთ!“..

და ჩვენც თითქოს მეტი არა გვმართებს რა, მოველით საერთო ზეიმზე, თითქოს მარტო მისთვის, რომ მამათა თუ პაპათა სიხარულით ვტკბებოდეთ!..

[illegible]რა!

[illegible]ფიონის მოლოდინმა თუ იმედებმა აანთო გული, პიროქროთი მოსილ სვეტის ცხოვლის საქეთა მპყრობელი თუ ქუთაისელს გვაგონებს— რატომ არ კითხულობა: „ვის ესარდალის იგი?

სადაა დავით გვირგვინოსანი?

— არა სჩანს იგი..

დღეიდან ჩვენს გულში უნდა ინასკვოდეს:

ქუთაისელს—დავითიც!

დეე მშობლები დღევანდელ ზეიმით დასტკბნენ, ჩვენ კი ვიძახოთ: „ჰაერში ფრიალებს დროშა გვეზმანება“..

ყველას ვაცნობოთ, რომ გვაფრთოვანებს:

„გაშალეთ დროშა მძლეველი

წვერ მახვი მტერთა ზარია“

ან და...

„ჰქუხდეს მაღარი, შაშხანი

ვით ზეცის მეხ.ს გვარია“!..

თუ არა და ფრთებად მისრულთ ამლებიც გვეყოფა!

ჩვენს მოლოდინში რაშები ლაგმებსა ღრღნიან.

ხ. იორდანიშვილი.

ქართული დროშა

(ქართველ მხედრობას)

მოგვაქვს დროშა აბრეშუმის, ოქროს ფერი ასოებით,

ყველა უმზერს მოწიწებით, სიხარულით სასოებით,

მოდის ხალხი, იკრიბება დღევანდელამდე დაქსაქსული

და მოიმღერს: „ერს არ მივცემთ, ვიდრე პირში გვიდგა სული

თამარსა და შოთას ვფიცავთ, ამ დანგრეულ მონასტრებსა,

გავაფითრებთ სიკვდილივით საქართველოს ურიცხვ მტრებსა.

ყური უგდეთ ჩვენს სიმღერას, ყური უგდეთ ჩვენს მოძახილს,

ისეც ტანჯულ ივერიას ნუღარ ჩასცემთ გულში მახვილს.

განახლებულ წითელ დროშას დავაწეროთ ყველამ ერთად:

ერი იყოს მუდამ ჩვენთვის სათაყვანო სულის ღმერთად“.

ი. დაროშვილი.

ომი და ზავი

დეპეშები

აღმოსავლეთის ფრონტი.

რუსეთის ბანაკის ცნობა.

პეტროგრადი. ენკენისთვის 28. ოფიციალი. ჩრდილოეთის ფრონტი. პსკოვის გზატკეცილის ჩრდილოეთით მტერი ჩვენს მოწინავე ასპარეზებს უშენს. გზატკეცილის სამხრეთით ლიმერმანის რაიონში გერმანელები ძლიერ ცეცხლს უშვებიან და ქიმიურ ყუმბარებით კერძო შემოტევას აწარმოებენ ლიკენგოფის რაიონში, იაკობშტადტიდან სამხრეთ-აღმოსავლეთით 35 ვერსზე. მტერი დამორჩილებას ცდილობს.

დასავლეთის, სამხრეთ-აღმოსავლეთის და რუმინეთის ფრონტი. სროლა და მზვერავთა მოქმედება.

კავკასიის ფრონტი. სოფ. [illegible] რაიონში, ორძინჯანის სამხრით აღმოსავლეთით 85 ვერსზე—ოსმალთა [illegible] რაზმი კონტრ-იერიშით გავდევნეთ [illegible] ვანის ტბის რაიონში ქურთების [illegible] დასხმა მოვიგერიეთ. მათ ჩვენი [illegible] ქონლის გატაცება ჰსურდათ. [illegible] ურმიის მიმართულებით ჩვენებმა [illegible] ენკენისთვის 19-ს ხელთ იგდეს [illegible] მარუფი და ენკენისთვის 20-ს [illegible] ბრძოლის შემდეგ სოფელი ჩალი [illegible] შეირეს. ეს ორივე სოფელი მდებარეობს ურმიის დასავლეთით 140 ვერსზე. ტყვედ ვიგდეთ 250 ქურთი. [illegible] თან ჩვენ ხელშია მაუზერის სისტემის 50 თოფი, პატრონების [illegible] ბები და 700 ცხვარი; ამას გარდა [illegible] განთავისუფლეთ ტყვეობიდან 20[illegible] რიელი ტყვე. მტერი ზაბას მარჯვენა მხარეზე გადავიდა და ხიდები ჩა[illegible]

მფრინავთა მოქმედება. კავკასიის ფრონტზე შტაბს-კაპიტანმა მაჭავარიანმა ოსმალთა ჰერიპლანი ჩამოაგდო. ჰაეროპლანს ცეცხლი ჰაერშივე [illegible] კიდა. ოფიცერი და მზვერავი ტყვედ წამოვიყვანეთ.

რუსეთის ჯარის მდგომარეობა

მოგილევი. ენკენისთვის 27. [illegible]ლეს მთავარსარდლის შტაბის [illegible] დუხონინს პეტროგრადის დეპ[illegible] სააგენტოს კორესპონდენტისთვის [illegible] ქვამს. შესაძლოა მტერმა სხვა [illegible] ფრონტებით დაიწყოს შემოტევა [illegible] სათვის ჩვენი ჯარი მზადაა. [illegible] ყოველ შემთხვევაში ეს შესაძლ[illegible]ბა დღითი დღე ბათილდება. [illegible] მოახლოვებამ ხომ მთლად შ[illegible] მტრის მოქმედება. იმედია, რომ სურსათიც გვექნება, უმთავრესი მხოლოდ სურსათის მიწვდა იქნება. მიღე[illegible] ზომები, რომ როტების რიცხვი შევამციროთ, მაგრამ ვეცდებით [illegible] ფრონტზე ჯარი კი არ შემცირ[illegible] დასასრულ დუხონინმა სთქვა: [illegible] ჯარების იმედი კიდევ მაქვს, [illegible] გამოვასწორებთ. მაგალითისთვის [illegible] ყვანა: ენკენისთვის 23-ს სამხრეთ-აღმოსავლეთის ფრონტზე ერთ ერთი პოლკის დაატყვევა 12 ოფიცერი და 750 ჯარისკაცი. მანვე ხელთ იგდო 7 [illegible] შფრქვეველიო.

დასავლეთის ფრონტი.

ინგლისის ბანაკის ცნობა.

ლონდონი. ენკენისთვის 29. ოფი-

[illegible] ციალი. მიუხედავად უამინდობისა ჩვენი მფრინავები ჩვეულებრივად მარჯვედ მოქმედებენ; რულერსა, კურტესა, მენენსა და დელეგემში ერთი ტონა ყუმბარები ჩამოყარეს. დაუშინეს აგრეთვე გერმანელთა მატარებელს, რასაც რამდენიმე აფეთქება მოჰყვა. ჩვენ ჩამოვაგდეთ გერმანელთა 4 ჰაეროპლანი, 2 ვაიძულეთ დაბლა დაშვებულიყო. ჩვენ გვაკლია 2 საფრენი.

ლონდონი. ენკენისთვის 29. გუშინ იპრ-სტადენის რკინის გზაზე გერმანელთა იერიშები მოვიგერიეთ, სწარმოებდა ადგილობრივ მნიშვნელობის ბრძოლები. ჩვენი ჯარი წინა დღით აღებულ პოზიციებს ამაგრებს და ჯერჯერობით ტყვედ წამოვიყვანეთ 29 ოფიცერი და 2038 ჯარის კაცი. ხელთ ვიგდეთ რამდენიმე საველე ზარბაზანი, [illegible] და სანაღმო ზარბაზანი.

დემობილიზაციისთვის.

ლონდონი. ენკენისთვის 27. შრომის მინისტრმა რობერტსმა მანჩესტერში სიტყვა წარმოსთქვა. სხვათა შორის მან აუწყა კრებას, რომ მთავრობას აზრადა აქვს დემობილიზაციის მოხდენა უმთავრესად მუშათა ორგანიზაციებს დაკისროს. ამიტომ სათათბირო ორგანოების სახით ინგლისის ყველა ქალაქში უნდა მოეწყოს შრომის ბირჟებიო.

ეგვიპტის ახალი სულთანი.

კაირო. ენკენისთვის 27. ეგვიპტის გარდაცვლილ სულთანის შვილმა ტახტზე ასვლა არ ინდომა. გვირგვინი დაიდგა წინა სულთანის ძმამ ფუად პირველის სახელით პრინცმა ახმედფუადმა.

სესხი მოკავშირეებს

ნიუ-იორკი. ენკ. 27. ამერიკის მთავრობამ გადასწყვიტა ახალი სესხი მისცეს ინგლისსა და საფრანგეთს, თითოს 40 მილიონი დოლარი. ამერიკას მოკავშირეებისთვის დღემდე უსესხებია 2,500,000,000.

ზავის საკითხი რეიხსტაგში

სტოკჰოლმი. ენკ. 23. „ვოლფის“ ცნობით გერმანეთის საგარეო მინისტრმა კიულმანმა სთქვა: ზავის ჩამოგდებისაკენ მიმართული ჩვენი ცდა უნაყოფო გამოდგა. მოკავშირეთა პრესისა და პასუხისმგებელ პირთა განცხადებების მიხედვით ჩვენი მტრები რომის პაპის ნოტას პასუხს არ გასცემენ. ევროპის ომის მთავარი საკითხი ბელგიისა კი არა ელზას-ლოთარინგიისაა. სწორედ ამ საკითხში გერმანეთი ვერას დაუთმობს საფრანგეთს. ამ საკითხის გარდა არ არის ისეთი საკითხი, რომელიც შეუძლებელი იყოს ისე გადასწყდეს, რომ ისტორიამ და ხალხმა ზარალი ვერ აინაზღაუროს.

რუსეთის რესპუბლიკა

დეპეშები

ებრაელთა დარბევა

ხარკოვი. ენკენ. 28. ქალაქში პირველ საჭიროების ნივთებმა იკლო. ხმებია, რომ საქონელი გადამალულია ქვეყნით; ბოროტგანმზრახველნი სძარცვენ ვაჭრებს. წუხელი აგიტაციას ეწეოდნენ დარბევის მოსაწყობად- არბევდნენ ებრაელებს. გამოიცა პროკლამაციები, რომლითაც ებრაელთა ამოხოცვას მოუწოდებენ. აიხრეს სამანუფაქტურო მაღაზია. შეაშინებებს ჯარისკაცების ტანისამოსი აცვიათ. ქალაქის საბჭომ, საზოგადო კომიტეტმა, სამხედრო და დეპუტატთა საბჭოებმა ხალხს მოწოდებით მიმართეს, სთხოვენ დაწყნარებას.

ქალაქის თავი ქურდი

ბლაგოვეშჩენსკი. ენკენ. 28. ხაბაროვსკის ქალაქის თავი ბოლშევიკი მალიშევი, რომელმაც სახაზინო ფული გაფლანგა, მიითვისა რამდენიმე ათასი მანეთი პარტიის ფული, რაც-კი ვექსელებში მოჰკრიბა ბოლშევიკურ გაზეთის გამოსაცემად, და შემდეგ გაიპარა, ეხლა ხარბინში დააპატიმრეს.

უწესოება ტირასპოლში

ოდესა. ენკენ. 29. ტირასპოლში უწესოება დაიწყო. გაიგზავნა 50 წითელ გვარდიელი და გაიდამაკის კურენის 400 ჯარისკაცი.

ახალი უნივერსიტეტი

იალტა. ენკენ. 27. ქალაქის საბჭომ დაადგინა გაიხსნას უნივერსიტეტი საბუნებისმეტყველო ფაკულტეტი ფიზი[illegible]

უწესოება ჯარში.

მთავარი ბანაკი. ენკენ. 28. ლეტიკის მაზრაში მომხდარ უწესოების გამო ბრძანება გამოიცა, რომ უფროსებმა კომიტეტებთან ერთად გადმოინიონ ჯარზე, რათა წესიერება დაიცვან, რადგანაც წესიერების აღსადგენად, თუ საჭირო გახდა, შეიარაღებული ძალა იქნება ნახმარი. სოფ. მარკოვეცში დაარბიეს და გადასწვეს არყას გამოსახდელი ქარხანა. მთელ მაზრაში გლეხებისა და ჯარისკაცების წყალობით ქურდობა და ძარცვა-გლეჯა სწარმოებს. ჯარისკაცებმა გაანადგურეს ბრაილოვკა. რამდენიმე ალაგას გაანადგურეს სპირტის საწყობები. უწესრიგოდ სჩეხენ სახაზინო და კერძო მესაკუთრეთა ტყეებს. ბრძოლის ველზე მიმავალმა ჯარმა რამდენიმე მაზრა გააოხრა.

კერენსკის ავადმყოფობა.

მთავარი ბანაკი. ენკენ. 28. კერენსკი გაციებულია და თავს ცუდათ გრძნობს. მთელი დღე ლოგინში იწვა და ისე ისმენდა საჩქარო მოხსენებებს. მდგომარეობა საშიში არ არის.

მთიელთა დივიზიაზე თავდასხმა.

დონის როსტოვი. ენკენ. 28. კავკასიაში დაბანაკებულ მთიელთა დივიზიის წინაამდეგ პროვოკაციას ეწევიან. რამდენიმე სადგურზე ნამდვილი შეტაკება მოხდა—ერთის მხრით ჯარისკაცთა და მცხოვრებთა და მეორეს მხრით დივიზიელთა შორის. არიან მოკლულნი და დაჭრილნი.

ყაზახთა მოთხოვნა

დონის-როსტოვი. ენკენ. 28. ნოვოჩერკასკის ყაზახთა ჯარმა მთავრობას დეპეშით სთხოვა დამფუძნებელ კრების მოწვევა 2 თვით გადასდოს, რადგანაც საარჩევნო დებულებანი და ნაკაზი ერთობ გვიან აქნა მიღებული.

კორნილოვის საქმე

მთავარი ბანაკი. ენკ. 28. ოფიციალ ცნობებით გენ. დენიკინის, ელსნერის, მარკოვის და სხვათა გენერალების ბერდიჩევიდან ბიხოვში გადაყვანის დროს იმ შენობას, სადაც ეს გენერლები იმყოფებოდნენ, ჯარის კაცთა ბრბო შემოეხვია და მოითხოვდა გენერლები სადგურამდე ფეხით წაეყვანათ. ექსცესების თავიდან ასაცილებლად მათი მოთხოვნილება აასრულეს. გზაში ჯა-

რი წესიერებას არღვევდა. სადგურებზე მოითხოვდნენ გენერლები მეორე კლასის მაგივრად სატუსაღო ვაგონით გაეგზავნათ. რადგანაც ასეთი ვაგონი არ იყო, ისინი საქონლის ვაგონით გაგზავნეს.

მზადება დამფუძნებელ კრებისათვის

ბოლშევიკების წარმომადგენლები.

პეტროგრადი. ენკენ. 28. „რაბოჩი პუტ“-ში გამოქვეყნებულია დამფუძნებელ კრებაზე ასარჩევ ბოლშევიკების სია; თავში ლენინისა და ზინოვიევის გვარებია.

ახალ დროებით მთავრობის დეკლარაცია

(დასაწყისი *)

პეტროგრადი. ენკენ. 26. ჩვენს სამშობლოს კვლავ არღვევს არეულობა. მიუხედავად იმისა, რომ მარჯვედ ჩავაქრეთ კორნილოვის აჯანყება, მისგან გამოწვეული რყევა თვით რუსეთის რესპუბლიკას უქადის დაღუპვას. ანარქიის ტალღები მძლავრად[illegible] წვება[illegible]სამშობლოს. კონტრ-რევოლუციონერები თავს იმაღლებენ იმ იმედით, რომ მთავრობის კრიზისი და სამშობლოს დაუძლურება ხელს შეუწყობენ ჩაკლან ხალხის თავისუფლება. დიდია, მეტად[illegible]დიდია ჩვენი, დროებით მთავრობის პასუხისმგებლობა ერის წინაშე. მძიმე პასუხისმგებლობას გვიადვილებს მხოლოდ ის რწმენა, რომ სამშობლოს ხსნით გა[illegible] [illegible] კლასთა წარმომადგენლნი შეიგნებენ[illegible]საერთო მიზანს— გვერდით ამოუდგებიან დრ. მთავრ., გადასწყვეტენ დღევანდელ საჭიროებო საკითხებს და დანარჩენ წყულთაგან გადარჩენილს დამფუძნებელ კრებამდე მიიყვანენ. დამფუძნებელი კრება კი, დროებით მთავრობის ღრმა რწმენით, არც ერთი დღე არ გადიდება. დამფუძნებელი კრება, ეს უმაღლესი პატრონი რუსეთისა საბოლოოდ გადასწყვეტს ყველა იმ საკითხებს, რომლებზედაც რუს ერის კეთილდღეობაა დამოკიდებული. ეხლანდელი დრ. მთავრობა ღრმადაა დარწმუნებული, რომ მხოლოდ სახელმწიფოებრივ ცხოვრების სხვა და სხვა დარგში გულმოდგინე შრომა მოხსნის დროებით მთავრობას თავის მოვალეობას და ერის არსებით საჭიროებას დააკმაყოფილებს.

ეროვნული საკითხი

ფინლიანდია და რუსეთი

სეიმის არჩევნების შედეგი.

ჰელსინგფორსი. ენკენისთვის 28. სეიმის არჩევნების საბოლოო შედეგი ასეთია: სოც.-დემ. მიიღეს 89, ბურჟუაზიულმა ბლოკმა—61, აგრარიებმა—26, შვედებმა—21.

ლიტველთა სახელმწიფო

ციურიხი. ენკ. 26. ლიტველთა ბიუროს ცნობით ვილნოში შემდგარ ლიტველთა სეიმმა დაადგინა, შეჰქმნას ლიტველთა დამოუკიდებელი სახელმწიფო, რომლის მართვა-გამგეობის ფორმას ლიტველთა მომავალი დამფუძნებელი კრება შეიმუშავებს.

უკანასკნელი დეპეშები

ირ. წერეთელი სამშობლოსკენ დეკემბრისთვის 1-ს წამოვა.

—

პარიზის კონფერენციაზე დემოკრატიის წარმომადგენლად სკობელევი იგზავნება.

—

პეტროგრადის ფოსტის მოხელენი მინისტრ ნიკიტინის გადაყენებას მოითხოვენ. თუ სოციალ-დემოკრატების ცენტრალ კომიტეტმა ნიკიტინის დემოკრატიულ პარტიიდან გამორიცხვა მოითხოვა ნიკიტინი შინაგან საქმეთა მინისტრობას თავს დაანებებს.

—

წერეთელმა და ჩხეიძემ განუცხადეს კონოვალოვს, რომ ცენზიან ელემენტებსა და დემოკრატიის შორის შეთანხმების დროს კვლავ კამათს ჰქონდა ადგილი.

—

პეტროგრადის დაცლას არავითარი შედეგები არ მოჰყვა. პეტროგრადის მცხოვრებთა რიცხვი უფრო იზრდება.

—

სრულიად რუსეთის ხალხის თავისუფლების პარტიის ყრილობა დეკემბრისთვის 14 მოხდება.

—

ტობოლსკის გუბერნიაში მდიდარ ადგილ-მამულების პატრონი თათრები ალწერის ყველა კითხვებზე უპასუხებენ: „მოგვეცით მიწა“-ო. თათრებს ეშინიათ, ახალ მთავრობამ მიწა არ წაგვართვასო.

ქრონიკა

თბილისი

◆ **მცხეთობა და კათოლიკოსის კურთხევა.** დღეს, მცხეთობა დღეს, მცხეთის ათთორმეტთა ტაძარში მოხდება კურთხევა მისის უწმიდესობის სრულიად საქართველოს კათალიკოსის პატრიარქის კირიონ მეორისა და ქუთაისის მიტროპოლიტის ანტონისა, ხოლო ხელთდასხმა ქუთაისის მიტროპოლიტის აზრონისა. დიდძალი ხალხი მიემგზავრება მცხეთას. დანიშნულია საგანგებო მატარებლები, რომელთა მიმოსვლა ყოველ საათში მოხდება მცხეთისა და თბილისის შუა.

◆ **საოლქო ყრილობა** სოც.-დემ. პარტიისა გაიხსნა თბილისში, სახალხო სახლში, გუშინ, ენკენისთვის 30-ს გამოცხადდა 150-მდე დელეგატი, კრების თავმჯდომარედ ერთხმად აირჩიეს ნ. ჟორდანია, თავმჯდომარის ამხანაგებად ნ. რამიშვილი და არ. ზურაბოვი, მდივნებად კ. ნინიძე, გ. ცინცაძე და ნ. იმნაიშვილი.

◆ **პოლონელთა დღესასწაული.** ხვალ, დეკემბრისთვის 30-ს, თბილისელ პოლონელების თაოსნობით რომის კათოლიკეთა პეტრე-პავლეს ეკლესიაში გადახდილ იქნება წირვა და შემდეგ პანაშვიდი პოლონელთა სახალხო გმირის კოსციუშკოს გარდაცვალების 100 წლის აღსანიშნავად.

◆ **ქართველ სტუდენტთა საზოგადოება.** თბილისის პოლიტექნიკუმის სასოფლო-სამეურნეო ნაწილის ქართველ სტუდენტთა ინიციატივით დაარსდა ქართველ სტუდენტთა სამეურნეო საზოგადოება. საზოგადოება პოლიტიკურ პარტიათა გარეშე სდგას და მიზნათ დასახული აქვს გაუადვილოს თვითეულს წევრს სამეურნეო მეცნიერებისა და კერძოდ ჩვენი ქვეყნის მეურნეობის შესწავლა. ხელი შეუწყოს სტუდენტ-აგრონომთა სოფელთან დაახლოებას და გლეხურ მეურნეობის შესწავლას. უკვე შეიმუშავეს და დაამტკიცეს საზოგადოების წესდება, აირჩიეს გამგეობა 5 კაცისაგან შემდგარი. ცნობების მიღება შეიძლება საზოგადოების მდივანთან ამხ. დავით ალადაშვილთან. (ვარდისუბნის ქუჩა № 30). ყოველ დღე 12 საათიდან 2-მდე.

◆ **ინციდენტი მილოვის მაღაზიასთან.** მე-7 უბნის სასურსათო კომიტეტის თავმჯდომარეს ს. ნ. ტერმინასოვს, კომიტეტისავე ბლანკზე ბარათი გაუგზავნია ძმ. მილოვების მაღაზიაში: კომიტეტი გთხოვთ გამოგზავნოთ თავმჯდომარისა და ათი კაცისათვის სამყოფი ტილოო. ხელს თვითონ ს. ნ. ტერმინასოვი აწერდა. მაღაზიასთან ჩამომწკრივებულმა ხალხმა რომ გაიგო ეს ამბავი, ბარათის მომტანი კინაღამ გაგლიჯა. მილიციონერები მოცვივდნენ და მაღაზია განადგურებისგან იხსნეს.

◆ **სწავლა-აღზრდის საქმე.** დღეს დილით, დეკემბრისთვის პირველს, წერა-კითხვის საზოგადოების კანცელარიაში დანიშნულია საპედაგოგიო საბჭოს საპროგრამო კომისიის სხდომა. სამშაბათს, დეკემბრისთვის 3-ს დანიშნულია წერა-კითხვის საზოგადოების მთავარ გამგეობის სხდომა სამოსწავლო პროგრამის განსახილველად.

◆ **ნაციონალიზაციისთვის.** ავლაბრის სავაჟო და საქალებო გიმნაზიების გამგეობა აცხადებს, რომ საანბანო და უმცროს კლასებში გაიხსნა ქართული განყოფილებები. ორივე განყოფილებისათვის საჭიროა შეგირდები. ქალები და ვაჟები. რუსული ენის უცოდინრობის არ დაბრკოლებს. ვაჟების თხოვნა მიიღება ვაჟების გიმნაზიაში, ქალებისა—ქალებისაში ყოველ დღე, დილის 9 საათიდან ნაშუადღევის 2 [illegible] მიღება—დეკემბრისთვის 6-დე.

◆ **იღუმენია ანასტასია და ბოდბის მონასტერი.** თანახმად სრულიად საქართველოს კათალიკოზის განკარგულებისა, მონასტრების არქიმანდრიტს უნდა ჩაებარებინა იღუმენია ანასტასიისაგან ბოდბის მონასტრის მეტოქი („პოდვორიე“) და მთელი ქონება თბილისში. მიუხედავად მრავალჯერ მოთხოვნილებისა, დედა ანასტასიამ კათალიკოსის განკარგულება არ შეასრულა. ენკენისთვის 29-ს მეტოქში მოვიდნენ არქიმანდრიტი ნაზარი და მილიციის უფროსის თანაშემწე ბ-ნი ტატიშვილი მილიციონერთა თანხლებით, მაგრამ იღუმენია ანასტასიამ მაშინაც გადაჭრით უარი განაცხადა. საქმის გარემოება ეცნობა ამიერ-კავკასიის საგანგებო კომიტეტს.

◆ **თ-დი დ. ი. ნიჟარაძე თბ. ჩამოვიდა.** დასავლეთ საქართველოს თავად აზნაურთა წინამძღოლი თ-დი დ. ი. ნიჟარაძე და სასტუმრო „ჩრდილოეთის ნომრებში“ დაბინავდა. იგი დეპუტაციის თანხლებით ხვალ, პირველ დეკემბრისთვის, დაესწრება მცხეთაში სრულიად საქართველოს კათალიკოზის ქუთათელ და ქუთაისელ მიტროპოლიტების კურთხევას.

◆ **კიდევ მატარებელზე თავდასხმა.** არგუნ-ჯალკას შუა მატარებელზე თავდასხმის დროს მოუკლავთ 20, მძიმედ დაჭრილია 50, დანარჩენი დაშავდნენ. ორთქლმავალი მთლად დამწვარა, ვაგონები ნაფოტებად ქცეულა. საფოსტო ვაგონი ნამტვრევებს ქვეშ მოჰყოლია, ამას გადაურჩენია მძარცველებისაგან. მგზავრებისთვის ბოროტგამზრახველებს ყველაფერი წაურთმევიათ ყაჩაღებს და მიმალულან. თავდამსხმელები 70-მდე ყოფილან. ლიანდაგი 50 საჟენზეა აყრილი. გაწვეულია ჯარი.

◆ **მარტყოფის გაჭირვება.** მარტყოფს წლეულს 1000 დღიური მომკილი და მოსამკალი პური დაეწვა. ამ ნიშნეულმა უბედურ შემთხვევამ მთელი მარტყოფი აუწერელს მდგომარეობაში ჩააყენა. სოფელს არ მოეპოება არც დღიური ლუკმა და არც სათესლე. მარტყოფელებმა ეს ამბავი საგუბერნიო სასურსათო კომიტეტს შეატყობინეს და დახმარება სთხოვეს, მაგრამ სოფელს ჯერ არაფერი მიუღია. საჭიროა სწრაფი ყურადღება და დახმარება.

—

შეცდომის გასწორება

გუშინდელ ნომერში, კათალიკოსის დეპეშაში შემდეგი შეცდომაა: დაბეჭდილია—სასულიერო სკოლებში ქართველები შეადგენენ უმნიშვნელო ნაწილს, უნდა იკითხებოდეს: ქართველები არ შეადგენენ უმნიშვნელო ნაწილს.

ქართული უნივერსიტეტის საზოგადოების კრება

12 მაისს, 1917 წელს, ქ. თბილისში მოწვეული იყო კრება, რომელსაც დაესწრნენ ყველა ქართული საზოგადოებრივ საკულტურო საგანმანათლებო და საკრედიტო დაწესებულებათა თავმჯდომარენი, დრო გამოშვებით გამოცემებისა და ქართულ მომქმედ პოლიტიკურ დასების მთავარ-გამგეობათა წარმომადგენლნი.

ივანე ალექსანდრეს ძე ჯავახიშვილმა წაიკითხა ვრცელი მოხსენება ქართულ უმაღლეს სასწავლებლის დაარსების აუცილებლობის შესახებ, რომელშიაც ქართული სამეცნიერო განათლების მოკლე მიმოხილვა იყო მოყვანილი, ხოლო შემდეგ ქართული უნივერსიტეტის დაარსების აუცილებლობა სხვა და სხვა მხრივ იყო დასაბუთებული, ხოლო შემდეგ განმარტებული იყო ამ საქმის განხორციელების შესაძლებლობა და გეგმა.

კრების თავმჯდომარედ ი. თაყაიშვილი იქმნა არჩეული. ხანგრძლივ მსჯელობის შემდეგ კრებამ ერთხმად თბილისში ქართული უნივერსიტეტის დაარსება აუცილებელ საჭიროებად სცნო და დაადგინა, თუ დამაბრკოლებელი მდგომარეობა ხელს არ შეუშლის, უკვე 1918 წ. დამდეგიდან გაიხსნას ქართული უნივერსიტეტის ჯერ ერთი ფაკულტეტი, ხოლო შემდეგ წინასწარ გეგმისდამიხედვით, თანდათანობით დანარჩენი ფაკულტეტები მიემატოს, სანამ სრულ უნივერსიტეტად არ იქცევა. ამასთანავე კრებამ გადასწყვიტა დაარსდეს ქართული უნივერსიტეტის საზოგადოება, რომე-

*) ეს დასაწყისი ახალ დროებით მთავრობის დეკლარაციისა პეტროგრადის დეპეშათა სააგენტომ გვიან გამოგვიგზავნა.

ლმაც ამ დაწესებულების დაარსებაზე და ქონებრივ მხარეზედ უნდა იზრუნოს. თავმჯდომარის წინადადებით კრებამ თავისი თავი დამფუძნებელ კრებად გამოაცხადა და წესდების შესამუშავებლად, სათანადო დაწესებულებაში წარსადგენად და საქმის განსახორციელებლად კომისია აირჩია, რომლის წევრებად არიან: კ. ნ. აფხაზი, ე. ს. თაყაიშვილი, ი. მ. ლორთქიფანიძე, მ. ა. გრუზინსკი, გ. დ. ჟურული, ფ. გ. გოგიჩაიშვილი და ივ. ა. ჯავახიშვილი. კრებამ აგრეთვე დაადგინა ამიერ-კავკასიის საგანგებო კომიტეტის წევრთ ბ-ნ აკაკი ჩხენკელს და კიტა აბაშიძეს ეთხოვოთ, რომ ამ კომისიის მუშაობაში მონაწილეობა მიიღონ.

ამავე წლის 17 მაისს ქალაქ ქუთაისშიაც იყო მოწვეული საკულტურო, საგანმანათლებლო, საფინანსო დაწესებულებათა წარმომადგენლების კრება რომელზედაც ივ. ა. ჯავახიშვილმა იგივე მოხსენება წაიკითხა. კრების თავმჯდომარედ ი. ოცხელი იყო არჩეული. მსჯელობის შემდეგ მთელმა კრებამ, ორის წინააღმდეგ, მომხსენებლის აზრი მოიწონა და თბილისში ქართულ უნივერსიტეტის დაარსება საჭიროდ სცნო. თბილისის კრების მსგავსად ქუთაისის კრებამაც თავისი-თავი ქართულ უნივერსიტეტის საზოგადოების დამფუძნებელ კრებად გამოაცხადა და ათი კაცისაგან შემდგარი კომისია აირჩია: ი. ზაქრაძე, გრ. გველესიანი, მ. თაქთაქიშვილი, ა. ლორთქიფანიძე, ი. ოცხელი, ი. პურცელაძე(?), ნ. წერეთელი მ. ფილიპე და ვ. ჭილაძე, რომელთაც თბილისის კომისიასთან ერთად, განზრახულ საქმის განხორციელებაზედ უნდა იზრუნათ.

კომისიამ ქართ. უნივერსიტეტის საზოგადოების წესდება, უნივერსიტეტის წესდების ძირითადი დებულებანი და ამ დებულებათა განმარტებითი მოხსენება შეადგინა და სათანადო დაწესებულებებს წარუდგინა. ქონებრივ სახსრის გამოსაძებნადაც რამდენიმე გეგმა არის შემუშავებული და ქართულ უნივერსიტ. საზოგადოებისათვის ერთ დიდ თანხის გადასაცემად შესაფერისი ნაბიჯიც არის გადადგმული.

ირაკლი ქართულ პარტიათა შორის შეთანხმების შემდეგ ეროვნული საბჭოს დაარსდა, ივ. ა. ჯავახიშვილმა ქართულ უნივერსიტეტის დაარსების აუცილებლობის შესახებ ეროვნულ საბჭოშიაც მოხსენება წაიკითხა და საქმის ვითარება გააცნო. ამასთანავე მოხსენებელმა ეროვნულ საბჭოს სთხოვა ქართულ უნივერსიტეტის დაარსებისათვის თავისი დახმარებაც მიეცა. ეროვნულმა საბჭომ ერთხმად დაადგინა: ქართულ უნივერსიტეტის დაარსება თბილისში აუცილებელ საჭიროებად იყოს ცნობილი და უკვე ათის ცხრას თვრამეტ წლის დამდეგიდან გაიხსნას იგი.

ამის გამო ქართ. ეროვნ. საზოგადოების თბილისის კომისიამ გადაწყვიტა 2 ოქტომბრის საღამოს 8 საათზედ დეპუტატთა საკრებულოს დარბაზში (ფრეილინის ქუჩა № 11) ხსენებული საზოგადოების წევრთა პირველი საზოგადო კრება მოიწვიოს, რომელზედაც საზოგადოების გამგეობა და საკონტროლო საბჭო იქნება არჩეული. ამ დღეებში ყველა ქართულ გაზეთებში გამოქვეყნებული იქნება ხსენებული საზოგადოების წესდება და ივ. ა. ჯავახიშვილის მიერ დამფუძნებელ კრებაზედ წაკითხული მოხსენებანი.

ქართულ უნივერსიტეტის საზოგადოების წევრებად ჩაწერა შეიძლება ილ. ე. ზურაბიშვილთან (დეპუტატთა საკრებულო, ფრეილინის ქ. № 11). დამფუძნებელი წევრი იხდის წლიურად 25 მან. ერთდროულად 300 მან. ხოლო ნამდვილ წევრი წლიურად 5 მან., ერთდროულად კი 100 მან.

წერილები პეტროგრადიდან

ცხოვრება პეტროგრადში ისეთი სასწრაფოდ იცვლება, რომ მართალი გითხრათ, არც კი ვიცი საიდან დავიწყო! ჯერ ერთი გარემოება ცვლილების იფერებს და უცებათ მეორეს უთმობს ადგილს, გეგონებათ სატახტო ქალაქში კი არა ხართ, სადაც ვაი-ვაგლახით იქმნება მოსწავლი ბედი ვეებერთელა რუსეთის რესპუბლიკისა, არამედ სადმე თავისუფალ ზანაში კინემატოგრაფში და ცნობის მოყვარეობით გატაცებული თვალს ადევნებთ ეკრანზე მომქმედ პირთ.

ჯერ თვალის მოკვრაც ვერ მოგისწრიათ, რომ სურათი იცვლება და საუკუნოთ იკარგება თვალთაგან, არა თუ სურათი,—თვით მომქმედნი პირნიც.

საოცრებას და თან სამწუხარო სანახაობას წარმოადგენს დღეს რუსეთი, ეს ვეებერთელა, უზარ-მაზარი სახელმწიფო, რომელმაც დიდი ხნის, მთელი საუკუნის მეცადინეობით, მისმა საუკეთესო შვილებმა შესძლეს განთავისუფლება თვითმპყრობელობის არტახებიდან, მაგრამ, როგორც დიდი ხნით დახუთულ და აშმორებულ ადგილს ნამყოფი ვერ იტანს წმინდა ჰაერს და გრილ და საამურ სიოსგან ცივდება და ავათ ხდება, ისე დიდი ხნის მონობაში ნამყოფმა რუსეთმა ვერ აიტანა ის მთელი კონა თავისუფლების სხივებისა, რომელიც უცაბედათ მას მოევლინა. რუსეთმა ვერ გაუძლო, ვერ გაუჩერა თვალი თავისუფლების მრჰყვიალა სხივებს, თავ-ბრუ დაესხა და ლოგინათ ჩავარდა.

მკურნალებიც გაუჩნდნენ, მაგას უსინჯავენ ავათმყოფს, იგინი ერთხმათ ალიარებენ, რომ ავათმყოფი შეპყრობილია ერთგვარი ფრანგული სენით, რომელსაც რევოლუცია ჰქვია, რომ ეს სენი მალე გაივლის, რომ რუსეთი, როგორც წითელით შეპყრობილი ბავშვი, მალე მოიხდის ამ სახადს. ექიმები არც იმას ფარავენ, რომ სენი, თუმცა უბრალოა, მაგრამ ავათმყოფს თუ მოვლა დააკლდა, შეიძლება ამ უბრალო სენმა გადიტანოს იგი...

რუსეთს ერთ დროს უხდება საშინელ მტერთან ყმკლავება და შინაურ პარტიების შფოთის და არეულობის ჩაქრობა. ამას დაუმატეთ ცარიელ, გაძარცვული ტახტის დაჭერის სურველი ალაგმვა.

ნურავინ იფიქრებს, რომ გენ. კორნილოვის ღალატი და დონის ყაზახთა ატამანის კალედინის მუქარა და ყაზახთა შორის დროებითი მთავრობის წინააღმდეგ ქადაგება, მარტო ამ ორი გენერლის საქმე ყოფილიყოს.

მათ უკან მთელი შეძლებული, ცენზიანი რუსეთი დგას, მათ მხარს უმაგრებდა რუსეთის ერთი უდიდესი და უმთავრესი, მდიდარი და განათლებული კადეტების პარტია. ამ პარტიის ბელადნი ცხადათ და სიზმრათ სამინისტროს პორთფელები ელანდებათ თვალებში. ამ პარტიის ბელადი მილიუკოვი არაფერის წინააღმდეგ არ შეჩერდება, ოღონდ ხელმწიფება ჩაიგდოს ხელში და მართებლობას სათავეში მოექცეს. ეს სურვილი, ეს მისწრაფება მას ერთგვარ ავათმყოფობათ გარდაექცევა.

გენ. კორნილოვის ღალატის გამოაშკარავებამ და ამ ღალატში კადეტების უტყუარი მონაწილეობის მიღებამ, კადეტების პარტია დიდი ხნით ჩამოაშორა ხელმწიფებას და მართვის წრეებს. ახლა ისეთი დიდი უნიკურლია გათხრილი კადეტების და მართველ წრეების შორის, რომ მათი დაახლოვება არაფერი გზით აღარ მოხერხდება.

კადეტები ყველა შარა გზაზე და სახლების ბანებზე ფიცულობენ, რომ ისინი არაფერ შუაში არიან კორნილოვის ღალატში, თუ მათი სიტყვებს, გენ. კორნილოვის პატრიოტულ მოქმედების ღალატს დაუძახებენ.

კადეტები და მათი ბელადი მილიუკოვი პირველ დღიდან ღალატის გამოაშკარავებისა, ცდილობენ ჩაეფუჩჩქებით კორნილოვის მოქმედება და მოინათლათ იგი თავგანწირული მამულიშვილის სულისკვეთებათ.

როგორც ახლა ირკვევა, ჯერ კიდევ აგვისტოში, მოსკოვის თათბირის დროს, შეამთხვევს განზრახვა ჰქონიათ გენ. კორნილოვს დიქტატორად გამოცხადებისა და დროებითი მთავრობის შეპყრობისა, მაგრამ, რადგან ... თვის გადადგმანათ თავის განზრახვის სისრულეში მოყვანა.

რადგან მოსკოვის აგვისტოს თათბირმა ვერაფერს დაკმაყოფილა და არც არავითარი შედეგი იქონია, რომ ჩვენი მართებლობა გამოეყვანა ის ტლაპოდან, რომელშიაც ჩავარდნილა, ამისთვის ცენტრალ კომიტეტმა ჯარისკაცთა და მუშათა საბჭოსამ განიზრახა მოეწვია პეტრე ქალაქში დემოკრატიული კრება.

კრება გაიხსნა 14 ენკენისთვეს ნ. ს. ჩხეიძემ ალექსანდრინის თეატრში, რომელზედაც დაესწრო არა ნაკლებ ორი ათასი კაცისა. ჩხეიძემ პირველად მიმართა კრებას სალამით და განმარტა მიზანი დემოკრატიულ კრების მოწვევისა. მან, სხვათა შორის, სთქვა, „ჩვენ მოგიწვიეთ სათათბიროთ, სარჩევათ, თუ როგორი მართებლობა შევადგინოთ, კოალიციური, თუ ერთფეროვანი, შემდგარი მარტო სოციალისტების წარმომადგენლებისაგან.

ჩხეიძემ რო სიტყვა გაათავა, სამინისტროს ლოჟიდან თავის ამალით გამოემართა სცენისკენ მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარე და უზენაესი მხედართმთავარი ჯარისა ალ. ფ. კერენსკი. რომელიც კრებამ ტაშის ცემით და ოვაციებით მიიღო.

კერენსკი ჩქარის ნაბიჯით ავიდა სცენაზე, პირდაპირ გაემართა თავმჯდომარისკენ, ხელი ჩამოართვა და მიესალმა, აგრეთვე მიესალმა სხვა წევრებს პრეზიდიუმისას. ყველას ხელი ჩამოართვა მაგრათ, უცბათ მობრუნდა მერმე კრებისკენ, კოხტათ ცოტა თავი მოხარა საზოგადოებისკენ და ცოტათი გაუღიმა, ეს იყო მისი სალამი კრებისადმი. კერენსკი, ამის შემდეგ მიუახლოვდა კათედრას, რომელიც ნარინჯის ფერ ხავერდში იყო გახვეული და ჩინებულად მორთული, მედიდურად შეავლო ზედ თავის სამხედრო ქუდი, თვალს კი არ აშორებდა კრებას, სახეზე ეტყობოდა დიდი ალელვება. მან სთქვა: „ერთი ხანია ჩემ წინააღმდეგ მთელი შეთქმულება არის, ცილს მწამებენ, იგონებენ ყოველგვარ სისაძაგლეს და ავრცელებენ, არა თუ სიტყვიერად, თავის გაზეთებში ჰბეჭდავენ, რომ უფრო გავრცელდეს ჩემ წინააღმდეგ ჭორი და ცილისწამება“. ეს სთქვა და ოდნავ მობრუნდა პრეზიდიუმისაკენ და თვალი თვალში გაუყარა ჩერნოვს. ეს სიტყვები მისკენ იყო გასროლილი.

აქ მინდა დაგისურათოთ კერენსკი. მე კერენსკი პირველად ვნახე იმ საღამოს. იგი შნოიანი შესახედავი კაცია, მიხვრა-მოხვრა გამოცდილი არტისტისა აქვს. ყოველი ნაბიჯი, რომელიც უნდა გადადგას, ადრიანად გამოანგარიშებული და შესწავლილი აქვს. სიტყვებს უბრალოდ არ სროლილობს, ყოველ მის სიტყვებს თვითონვე დიდ მნიშვნელობას აძლევს. ლაპარაკის დროს, სიტყვებს არ ეძებს, არც იმეორებს. მაღალი შუბლი, ლამაზი თავი, დამშვენებული შნოიანი თმით კოხტათ სდგას. შორიდან რო შეხედოთ, უმცროს კლასის კადეტი გეგონებათ. ტანზე აცვია სამხედრო ინგლისური ტანისამოსი. კერენსკი თუმცა კაფანდარა კაცია, მაგრამ ეტყობა დიდ პატივშია და განცხრომილ ცხოვრებას ატარებს, მის სახეზე ყოველ მიხვრა-მოხვრას ბედნიერების ბეჭედი აზის. სალამის დროს ტანში არ იმრუბა, ოდნავ თავს შეახრის. სიტყვების რომ ათავებს თვალებს ჰნაბავს და სიამოვნებით უცდის ოვაციებს და ტაშის ცემას. თუ დარბაზის რომელიმე მხრიდან ტაშის ცემა არ მოესმა, შეწუხებული ახელს თვალებს და იმ მხრით იცქირება, საიდანაც არ ისმის ტაშის ცემა და ოვაციები. მოკლედ რომ ვსთქვათ, კერენსკი განებივრებული ბავშვია რუსეთის რევოლუციისა.

ლ. ზახტაძე

15 ენკენ.

ჩრდილო და ამიერ კავკასია

სურსათის ნაკლებობამ და ქალაქთა წარმომადგენელთა ყრილობის მოწვევამ ცხარე მითქმა-მოთქმა გამოიწვია ჩრდილო და ამიერ კავკასიის დამოკიდებულებათა შესახებ. როგორც ვიცით, ძველი რეჟიმის დროს ჩრდილო კავკასია ამა თუ იმ საკითხის გადაწყვეტაში თბილისიდან იყო დამოკიდებული. რევოლუციის დროს კი სურათი ცოტად თუ ბევრად შეიცვალა. ყველაფერს რომ თავი დავანებოთ, დეპუტატ ყარაულოვის ამხედრება ამიერ კავკასიის რევოლუციონურ კომიტეტის წინააღმდეგ და მისივე მკვახე პასუხი კავკასიის მთავარ-სარდალ გენერალ პრჟევალსკისადმი, იმის მაჩვენებელია, რომ ჩრდილო კავკასიის მცხოვრებლებში და კერძოდ თერგის და ყუბანის ყაზახებში, საპატიო ნიადაგი აქვს ჩრდილო კავკასიის „სეპარატიზმს“ ამიერ კავკასიიდან.

დეპეშებში ხომ უკვე აღნიშნული იყო, რომ ყუბანის და თერგის ყაზახობამ თავიანთი სამხედრო წრე დაიარსეს და, თუ კერძო ხმებსაც დავუჯერებთ, მათ თავიანთი ოლქები ფედერატიულ ერთეულებათაც გამოაცხადეს.

რომ ჩრდილო კავკასია აღარ ჰსაჭიროებს ამიერ კავკასიის აპეკას, ამას ქალაქთა წარმომადგენელთა თათბირიც საკმაოდ ამტკიცებს. როგორც ვიცით, ეს თათბირი თბილისის ქალაქის გამგეობის მიერ იყო მოწვეული და შეეხებოდა მთელს კავკასიას. ამიტომ თათბირზე მონაწილეობის მიღება კავკასიის ყველა ქალაქს შეეძლო.

მაგრამ შედეგად სამწუხარო მოვლენა ვნახეთ.

ყრილობაზე მონაწილეობის მისაღებად მხოლოდ ამიერ კავკასიის ქალაქთა წარმომადგენლები გამოცხადდნენ. არც ერთის ჩრდილო კავკასიის ქალაქს ამ თათბირში მონაწილეობა არ მიუღია.

შემდეგ გამოირკვა, რომ ჩრდილო კავკასიაში დადგენილ ყოფილა მონაწილეობა არ მიეღოთ თბილისში გამართულ ქალაქთა ყრილობაზე, ვინაიდან ეს კვლავ დამორჩილება იქნებოდა ჩრდილო კავკასიისა ამიერ კავკასიის მიერ. ამას გარდა, დადგენილ ყოფილა, რომ ჩრდილო კავკასიის ქალაქთა ყრილობა ცალკე ყოფილიყო მოწვეული.

თბილისში გამართულ ქალაქთა წარმომადგენელთა თათბირზე არ აღძრულა საკითხი ამიერ და ჩრდილო კავკასიის დამოკიდებულებათა შესახებ.

და ეს საკითხი კვლავ საკითხად დარჩა. ხოლო კერძო თათბირებიდან გამოირკვა, რომ ჩრდილო კავკასია ამიერ კავკასიიდან განცალკევებას თხოულობს.

ყუბანის და თერგის ოლქებისათვის სავაჭრო-სამრეწველო ცენტრი როსტოვია და თუ ჩრდილო კავკასიისთვის აუცილებელია ვისმესთან დაკავშირება, მაშინ, უეჭველია, ჩრდილო კავკასია როსტოვს უფრო დაემორჩილება ვიდრე თბილისს.

სწავლა განათლების შესახებაც დაახლოვებით ესევე ითქმის. ყუბანის და თერგის მოწაფეობა სწავლას როსტოვში ამთავრებს და ამ რიგად მათი ერთობა უფრო მტკიცდება.

როგორც ხმები დადის ჩრდილო კავკასიაში თვით საჩქაროდ ვლადიკავკასის რკინის გზის გაყვანასაც ეჭვით უყურებენ. თურმე ახალ რკინის გზაში მათ ამიერ კავკასიის დიქტატურა ელანდებათ.

შეიძლება ბევრი ზემოდ ნათქვამი მარტო სიტყვა იყოს და სინამდვილე ასე თუ ისე მისგან შორს იყოს—მაგრამ ფაქტი მაინც ფაქტად რჩება:—ჩრდილო კავკასია ამიერ კავკასიიდან განზე იწევს და მათი დამოკიდებულება გამწვავებულია.

ეს გარემოება კი უნებურად ჰბადებს საჭირბოროტო და საბედისწერო საკითხს:—იქონიებს თუ არა დამოკიდებულებათა გამწვავება გავლენას სურსათის საკითხში.

როგორც ქალაქის მოურავმა ნ. ... კავკასიაში დაახლოვებით 60,000 ფუთი მილიონი ხორბალია. ამიერ კავკასიის გამოსაკვებად კი მხოლოდ 50,000 ფუთი მილიონი ხორბალი არის საჭირო. იბადება კითხვა:—მოგვცემს თუ არა წელს ჩრდილო კავკასია ამ საჭირო ხორბალს.

დღემდე ჩრდილო კავკასიას ხორბლის მუშტრად მხოლოდ ამიერ კავკასია ჰყავდა. წელს კი სურათი შეცვლილია. შიმშილიანი რუსეთი წელს იმშევა და ჩრდილო კავკასიას ჩვენს გარდა თვით რუსეთის მრავალი გუბერნია და თურქესტანიც სთხოვს პურს.

ჩრდილო კავკასიამ რომ ნეიტრალიტეტი დაიცვას და რომ თავისუფალი პური ორთავეს აძლიოს, ამიერ კავკასიის მდგომარეობა მაინც კრიტიკულია.

ჩრდილო კავკასიიდან ხორბალი მხოლოდ რკინის გზით შემოაქვთ და ჩრდილო კავკასიას მხოლოდ ერთი ლიანდაგი აერთებს ამიერ კავკასიასთან. სულ სხვა პირობებშია რუსეთი და თურქესტანი. რუსეთს ჩრდილო კავკასიასთან რამოდენიმე რკინის გზა აერთებს და ამის გარდა აზოვის და კასპიის ზღვებზე მუდმივი მიმოსვლაა. აშკარაა, რუსეთი და თურქესტანი დაახლოვებით ორჯელ მეტს გაიტანენ, ვიდრე ამიერ კავკასია. თუ თქვენ ამას დაუმატებთ ჩრდილო და ამიერ კავკასიის დამოკიდებულებათა გამწვავებას, მაშინ აშკარად დაინახავთ, რომ ამიერ კავკასია შიმშილობის წინა სდგას.

ამიტომ საჭიროა, რომ ჩრდილო და ამიერ კავკასიის საკითხს და მათ დამოკიდებულებას ფრთხილად მოეკიდონ, თორემ შემდეგ გადაწყვეტუნებული შენის ყენება ძნელი იქნება.

მ. საირხელი.

კორესპონდენცია

კახეთიდან

სოფელი მელაანი. სოფელი მელაანი მდებარეობს სიღნაღის მაზრაში, სამი ვერსის მანძილზედ კახეთის რკინის გზის სადგურ „მელაანი“-დგან —თვით სადგურმა ს. მელაანიდგან მიიღო სახელი.

მცხოვრებელთა რიცხვი სოფელში 250 კომლამდე მიაღწევდა ომის დაწყებამდე, ომმა-კი რამდენიმე კომლი ამოსწყვიტა. მგონია იშვიათად მოიპოვება, როგორც ქართლში, აგრეთვე კახეთში, ისეთი სოფელი, სადაც სომხები არ მოსახლეობდენ, ან არა ვაჭრობდნენ. სოფელ მელაანში კი ვერ მოიკიდეს მათ ფეხი ვერც სამოსახლეობოდ, ვერც სავაჭროდ, თუმცა სურვილი და მეცადინეობა მათის მხრით დიდი იყო. ამისთვის მელაანზედ ამბობდნენ: „უსომხო და უფუქნო სოფელია და შეძლებული ხდება იყოსო“ და, მართლაც, იყო შეძლებული. ბევრს ოჯახიშვილს ება სოფელ მელაანში საკუთარი გუთანი და, საზოგადოდ, უხარო კაცი ძლიერ მცირე რიცხვს შეადგენდა სოფელში; მსხვილფეხი მოცადი საქონელიც ბლომად ჰყავნდათ მომეტებულ ნაწილს. ოცზედ მეტი ცხვრის ფარა გამოდიოდა სოფელში და ათამდის ღორის ფარა. უსაქონლო კაცი კი მისდევდა საკირის აგებასა და დაწვას, რამაც, საუბედუროდ, ხელი შეუწყო შესანიშნავ მელაანის ტყის გაჩეხვასა და ... ტიალებას.

ყოველი ნაჭირნახულევი და ნაამაგდარი მცხოვრებლებს შინავე რჩებოდათ, რადგანაც მედუქნე-მევახშეების ხრიკებისაგან უზრუნველ ყოფილნი იყვნენ. ასე რომ მართლაც და შეძლებული სოფელი იყო მელაანი. ხოლო ამისთანა შეძლებულსა და მოზრდილ სოფელში დღესაც არ მოიპოვება სკოლა.

ოთხმოციან წლებში ამ სოფლის ნაბატონარის ზ. ი. ანდრონიკაშვილის ასულმა, ახლა კნ. ჯორჯაძისამ, ნინომ თავის სახლში და თავისივე ხარჯით გამართა პატარა სკოლა. შეკრიფა ცამეტ-თოთხმეტი ბავშვი მცხოვრებლებისა—ქალებიცა და ვაჟებიც და დააწყებინა ერთად სწავლა. გარდა იმისა რომ ყველას სასწავლო ნივთებს თვითონ ურიგებდა უფასოდ, ბევრს მათგანს ტანთაც აცმევდა. თვით სწავლის საქმეც სამაგალითოდ დააყენა კნ. ნინომ და ბევრმა მისმა ნამოწაფარმა გაიკვლია გზა პატიოსანი შრომა-ცხოვრებისა. მიზანი მისი მოქმედებისა ის იყო, რომ მელაანელებისათვის შეეგნებინა სიკეთე და სარგებლობა სწავლისა და აღეძრა მათში სურვილი სკოლის დაარსებისა. ამ საქმეში კნ. ნინოს ძრიელი დახმარება აღ... სის თანაშემწემ თ. ლ. გ. ჯანდიერმა და სოფელმაც შეადგინა განაჩენი სკოლის დაარსებაზედ. მთავრობამაც დაამტკიცა განაჩენი, მაგრამ ჯერ სისრულეში არ მოსულიყო ეს საქმე, რომ ჯანდიერი სიღნაღის მაზრიდან გადაიყვანეს სხვაგან და ზოგიერთა ბოროტ პირთა რჩევა-დახმარებით სოფელმა უარ ჰყო თვისი განაჩენი.

რაც მეტი დრო გადიოდა ბატონყმობის გადავარდნის შემდეგ, მით უფრო მეტად ავიწროვებდნენ ძინდორტყეში ნაბატონარნი ნაყმევებს როგორც საზოგადოდ ყველგან, ისე ს. მელაანშიც. ნაწლ...ვათ გაუჭირდათ მელაანელებს სისხლიანი საქონლის შენახვა. ნაბატონარნი არ აძლევდნენ ნებას უწინდებურად ყველგან და თავისუფლად ეტარებინათ მელაანელებს თავისი საქონელი და სადაც ჰქონდათ ნება საქონლის ძოვებისა, იქაც იმოდენა საბალახოს იღებდენ მამულს პატრონები, რომ ბევრმა არ ჩია საქონლის გაწყვეტა, ვიდრე შენახვა. ეხლა მელაანში საკუთარი გუთანი იშვიათია, მოცადი საქონელიც ძლიერ შემცირდა. ოცი და მეტი ცხვრის ფარის ნაცვლად, ორი...მ კომლს და თუ ეყოლება ცხვარი—ისიც ღლეს თუ არა, ხვალ მაინც გაქრება. ღორის ფარეზის ხსენება აღარ არის. სამაგიეროდ მელაანში გამრავლდა დუქნები. ამ ოცი წლის წინად გაჩნდა ჯერ ერთი დუქანი, მას მეორე მოჰყვა, და ახლა კი უკვე ექვს დუქნამდეა სოფელში. მხოლოდ ვაჭრობა მელაანელებისავე ხელშია. ასე რომ არც ახლა არის მელაანში მოვაჭრედ უცხო ტომისა ვინმე. მაგრამ ამ დუქნებმა დიდი ვნება მოუტანეს სოფელს. სხვა საჭირო საქნებთან შედარებით აქ უფრო მომეტებულად ღვინო-არაყი ... დებოდა და საღდება. ამ ღვინო-არ... [illegible] ... ახალგაზრდობა ... და უფრო ... ქმნულმა მელაანელებმა ახლა ლოთების სახელი დამახურეს.

ეჭვი არ არის, რომ სამწუხარო ფრიად მავნებელ მოვლენას ხელს უშლის „მელაანის მოხმარებელთა საზოგადოება“, რომელიც შეუდგა მელაანში. ამ სოფელში ახლად და... ნული მოძღვარი ესტატე აბრამიშვილის მეთაურობით. საზოგადოების ... ვრებად ჩაწერილა თითქმის მთელი სოფელი და ეს კი იმის მომასწავებელია, რომ მცხოვრებთ უკვე შეუგნიათ მავნებლობა არსებული დუქნებისა, რომელნიც მხოლოდ ლოთობას ავრცელებდნენ სოფლის ახალგაზრდობაში.

იმედია იმასაც შეიგნებენ მელაანელი მცხოვრებლები, რომ ღვინის ხმარება, რასაც მიჩვეულია ქართველი კაცი, ზომიერად უფრო სასარგებლო ტკბილი იქნება ყველასათვის საკუთარი სახლის კერასთან და საყვარელ ცოლშვილთან. ეს შეგნება და საქმე უნდა შეასრულოს ახლად გახსნილმა კოოპერატიულმა დუქანმა მამა აბრამიშვილის მეთაურობითა და ხელმძღვანელობით.

განზრახულია სამკითხველოც მალე გახსნან. ცხადია, მელაანელები თვითონვე ნანობენ ეხლა სკოლის უქონლობას, მედი მაქვს ეხლა მაინც აღადგენენ და ... დააყოვნებენ და განათლებისთვის უსაჭიროეს იარაღს—სკოლასაც მალე დაიარსებენ.

ლექ. ნ. ნათაძე

რედაქტორი გრიგოლ ვეშაპელი

კალენდარი

კვირა, ღვინობისთვის

1

ქართვ. საფარველი წმ. ღვთისმშობლისა, სვეტიცხოვლობა. ... მოციქულისა ანანიასი ერთისა სამოცდა-ათთაგანისა; ღირსისა მამისა რომანოზ ტკბილად მგალობელისა.

კათოლ. რამიგიასი.

სომეხ. წმ. ვარაგა-ხაჩისა.

მაჰმად. ექ-შამბე 27 რ. ზულგი... 1335 წ. ჰიჯრისა.

ებრაელ. ივრიშონ 28 ო. თიშრი... 5678 წ. ქვ. შექმ.

ორშაბათი ენკენისთვის

2

ქართვ. წმ. დიდ. მოწ. არგვეთის მთავართა დავით და კონსტანტინესი, (790 წ. იწამნენ მურვან ყრუსაგან). გვამნი ... მოწამეთის მონასტ.

მაჰმად. დუ-შამბე 28 რ. ზულგი... 1335 წ. ჰიჯრისა.

ებრაელ. იომშენი 29 რ. თიშრი... 5678 წ. ქვეყ. შექმ.

ამიერ-კავკასიის რკ. გზ...

მატარებლების მიმოსვლა

(დრო ნაჩვენებია ადგილობრივი)

თბილისიდან გადის:

ბათუმისკენ	საფ.	№ 5,	11.32 ...
„	საშვ.	№ 9,	11.28 ...
ვლადიკავკასკენ	საფ.	№ 19,	8. 17 ...
„	„	№ 17,	8.19 ...
ბაქოსკენ	ჩქარ.	№ 6,	9.51 ...
„	საფ.	№ 4,	8.46 ...
...	საშვ.	№ 4-8,	12.15 ...

თბილისში შემოდის:

ბათუმიდან	საშვ.	№ 10,	8.35 ...
„	საფ.	№ 4,	7.41 ...
...	საშვ.	№ 20,	7.17 ...
„	საშვ.	№ 18,	9.50 ...
ბაქოდან	საფ.	№ 8,	10.26 ...
„	ჩქარ.	№ 6,	10.20 ...
...-ჯულფ.	საფ.	№ 3,	7.53 ...

ქალაქის ... სახელოსნო

ამ. მესხელიშვილი

...ქუჩა, ... № 3, ტელეფონი № 712.

[illegible]